

H.M. Dronning Margrethe II's nytårstale

Taler

H.M. Dronning Margrethe II
Danmarks regent

Dato

31. december 1993

Sted

Christian 9. Palæ,
Amalienborg

Ethvert år får i tilbageblikket sit eget præg, lidt forskelligt for enhver af os. Sådan er det også med 1993: En blanding af stort og småt, af glæder og sorger, af skuffelser, eller af forhåbninger, som gik i opfyldelse. Der er oplevelser, som er helt vore egne, andre vi kan dele med mange; men nogle er fælles for os alle: de begivenheder, der angår vort land og vort samfund.

I det forløbne år har Danmark skullet tage stilling til spørgsmålet om tilslutning til Den Europæiske Union. Ved folkeafstemningen i maj blev svaret et ja, og siden den 1. november i år taler vi ikke mere om EF, men om EU. Hvad nu? Betyder det mere Union, mindre Danmark, - eller mere Danmark i Europa? Det er en sag, som - når alt kommer til alt - er op til os alle sammen her i Danmark.

Det er vanskeligt at gå ind i en større sammenhæng, hvis man ikke ved, hvorfra man selv kommer; eller tage imod det fremmede, hvis man ikke véd, hvem man selv er.

Hvem er jeg da? Hvem er vi? Hvorfor føler man stolthed, når man ser en reklame med et kendt dansk firmanavn i det fremmede? Hvorfor er der noget varmt og fortroligt ved et typisk dansk navn på -sen i en fremmed telefonbog? Hvorfor synes vi, at alene Dannebrog smiler blandt alverdens andre, pæne flag?

Fordi jeg er dansk, vil de fleste vel sige. Det svar er ægte nok, men den umiddelbare følelse, den undefinerbare fornemmelse, er et alt for skrøbeligt grundlag, hvis vi selv skal kunne klare os i en større sammenhæng. Nu er det ikke længere tilstrækkeligt at sige: 'Her har jeg hjemme, her har jeg rod.' Nu må vi også begynde at spørge 'hvorfor?' og 'hvordan?'

Vi behøver ikke at være ængstelige for de nye, vi møder, når vi har vore rødder i behold. Det vil ikke gå os som et stykke hugget sukker, der opløses i varmt vand. Tværtimod skal vi undgå at kapsle os ind i en afvisende skal, der kan lamme og kvæle os. Når vi er bevidste om vore rødder, virker det fremmede hverken så farligt eller truende, og vi vil opleve, at meget af det slet ikke er så anderledes; vi vil få øje på nuancerne både i 'deres' og 'vort' og gang på gang nikke genkendende, fordi vi har mere til fælles, end vi troede.

Men vi skal pleje vore rødder, bl.a. ved det, vi giver videre til vore børn og vore unge. Ved at give dem en rig og god arv i form af et sprog, det danske, som de kender og kan bruge smidigt; ved at gøre dem fortrolige med vores historie, så at de - ikke ukritisk - tør være stolte af deres baggrund. Danmarks fortid har altid været en del af et større hele, af Europas historie, af verdenshistorien; for sådan ligger vort land på verdenskortet, en dyng af sten og grus, som istiden gnubbede ud af de skandinaviske fjelde og lagde fra sig her mellem Østersø og Vesterhav.

Det er herfra, vor verden går.

Både sprog og historie er nøglen til vore livsholdninger, til vort menneskesyn og vore vaner. På dem har vi opbygget vort samfund, både bevidst og ubevidst. De er rammerne om vor tilværelse; kender vi ikke dem og deres baggrund, kan vi heller ikke tage kritisk stilling til dem, for at fastholde dem eller for om fornødent at bryde ud eller bryde om.

Alt det har værdi for os, og det vil vi gerne give videre til vore børn. Lige så naturligt må det være, at vi giver det videre også til de indbyggere, der er kommet hertil udefra, deres baggrund være sig aldrig så forskellig. De vil huske eller have fået fortalt om helt andre landskaber, andre skikke og et ganske andet vejrlig. Men deres hverdagsbilleder består nu af det samme som vore: af biler og busser og gader i regnvejr, den friske blæst fra vandet, en grøn mark og skovene bagved. Ordene og sproget vil give tingene navn og gøre billederne forståelige. De vil blive fortrolige med vort samfund og leve sig ind i tilværelsen i Danmark, til også de kan føle: 'Her fik vi rod.'

Ved nytårstid ser vi tilbage på året, der gik; men også forgangne år dukker op i erindringen. Det er næsten en vane, at fortiden melder sig i spring: 10 år, 25, 50, 100 år. Vi husker - Lad os fejre - Vi mindes endnu - Lad os aldrig glemme.

Standser vi ved 50, mindes vi endnu besættelsestiden under Anden Verdenskrig. 1943. Netop det år rummer to væsentlige begivenheder: den 29. august 1943 brød Danmark endelig med samarbejdspolitikken, og i oktober samme år lykkedes det at hjælpe størstedelen af de danske jøder til Sverige. Det blev et vendepunkt; fra nu af kom krigen til at præge hverdagen på en anden måde, tilværelsen blev farligere; men vi fik rene linier. Det følte som en lettelse,

fortæller alle, som kan huske den tid.

Når man tænker tilbage på disse begivenheder, gribes man af en vis undren. Hvordan gik det egentlig til, at så mange herhjemme med et kunne reagere så rigtigt og så frygtløst; gøre, hvad der skulle gøres - uden vaklen, uden tøven? Kunne vi igen reagere sådan, eller har mere end en menneskealders fredelige tilværelse fjernt fra alle farer kvælet de gode egenskaber i vellevned? Nej, vil jeg hævde, det viser sig bl.a., når både yngre og ældre melder sig til FN-tjeneste og til humanitært arbejde, dér hvor det brænder på. De vakler ikke; de går roligt og uforknýt til opgaverne og løser dem, så vi alle kan være stolte af dem.

Til dem og deres pårørende går min hilsen og mine ønsker om et godt nytår. Det fredsbevarende arbejde er forbundet med risiko, det skal vi ikke glemme; og det har allerede krævet ofre. Mine tanker og nytårsønsker går til hver enkelt, som skæbnen har ramt, og som nu må møde tilværelsen på helt andre vilkår.

I aften går mine tanker også nordpå. Jeg ønsker et godt nytår for alle på Færøerne - for Landsstyre og Lagting og for hvert enkelt hjem. Færøerne har haft endnu et svært år. Måtte 1994 bringe lysning og fornyede kræfter til at stå vanskelighederne igennem.

Godt nytår ønsker jeg også for det grønlandske samfund - for det grønlandske hjemmestyre og for alle i Grønland, i 'Menneskenes Land', som i disse år oplever en ny bevidsthed om sine rødder og sin historie.

Mange danske har i tidens løb bosat sig i det fremmede. Gang på gang oplever min familie og jeg beviser på deres trofasthed mod alt dansk, hvad enten de er ude for en kortere tid, eller de har valgt at slå sig ned for bestandig. Også til dem, og til de danske syd for grænsen, går min nytårshilsen.

Nytårsaften. Det er for længst blevet mørkt; nu sidder vi ud over hele landet og er så småt ved at komme i stemning for at fejre årsskiftet. De første raketter høres i gaderne; i aften vil vi være glade og slå os løs - når vi nu bare passer på, så det ikke går over gevind.

Men lad os ikke glemme, at der i aften nok er mange, som synes, at der er meget lidt eller slet intet at fejre: Dem, der ramt af sygdom eller personlig sorg; dem, for hvem tilværelsen er gået helt i kludder, og som føler sig til overs; dem, der er sket uret, og som føler sig som ofre. Mennesker i alle aldre, med vidt forskellig baggrund. De trænger ikke blot til hjælp, de trænger til fornyet livsmod. Det er noget, vi alle kan være med til at give, i stort eller småt, for livsmod har vi alle god brug for.

Så vender vi på ny et blad. Der står 1994 på det; vi vil være ved godt mod og møde det nye år med fortrøstning. Godt mod ønsker jeg alle - og godt nytår.

GUD BEVARE DANMARK

Tags

Kongehuset, Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/dronningens-nytaarstale-1993>